

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘСЛИМ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ОКТЯБРЬ
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘСЛИМ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ОКТЯБРЬ
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫНЫҢ IV ЧАКЫРЫЛЫШ XXVI УТЫРЫШЫ

Карар № 39

Октябрь ав.

26.08 2022 ел.

**Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Октябрь авыл
жирлеге Советы депутаты статусы турында нигезләмәне раслау хакында**

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлдәгә 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Мәслим муниципаль районы Октябрь авыл жирлеге уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Октябрь авыл жирлеге Советы карар бирде:

1. Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Октябрь авыл жирлеге Советы депутаты статусы турында нигезләмәне расларга.
2. Өлегә карарны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтөрөндә Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарырга, шулай ук Мәслим муниципаль районы Октябрь авыл жирлеге рәсми сайтында урнаштырырга.
3. Өлегә карар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.
4. Өлегә карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз карамагымда калдырам.

Октябрь авыл жирлеге башлыгы

И.М.Ханнанов

Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы депутаты статусы турында нигезләмә

Өлеге Нигезләмә Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы депутатының хокукларын һәм бурычларын, шулай ук депутат үз вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда төп хокукый һәм социаль гарантияләргә билгели.

1 статья. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы депутаты статусының хокукый нигезе

1. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы депутаты (алга таба – депутат) статусы Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы законнары, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Уставы, өлеге Нигезләмә нигезендә билгеләнә.

2. Җирле үзидарә органнары депутатның үз хокукларын һәм бурычларын нәтиҗәле гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыралар.

2 статья. Депутат вәкаләтләре вакыты

1. Депутат вәкаләтләре Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советына сайланган көннән башлана һәм яңа чакырылыш эш башлаган көннән туктатыла, өлеге Нигезләмәнең 3 статьясында каралган очраклардан тыш.

2. Депутатның вәкаләтләре вакыты «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге уставы белән билгеләнә.

3 статья. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Депутат вәкаләтләре түбәндәге очракларда вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

2) үз теләге белән отставкага китү;

3) суд тарафыннан эшкә сәләтсез яисә чикләнгән күләмдә генә сәләтле дип танылу;

4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылу яисә вафат булган дип игълан ителү;

5) аңа карата судның гаепләү карарының законлы көченә керүе;

6) Россия Федерациясеннән читкә даими яшәү урынына чыгу;

7) Россия Федерациясе гражданлыгыннан яки чит ил гражданы аның нигезендә җирле үзидарә органнарына сайланырга мөмкин булган Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгыннан чыкканда, Россия Федерациясенә

халыкара килешүендә башкасы каралмаган булса, Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсе нигезендә җирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы Россия Федерациясе гражданы яки чит ил гражданының чит ил гражданлыгы (подданства) булганда яисә чит ил территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документы булганда;

8) сайлаучылар фикере буенча;

9) тиешле җирле үзидарә органы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;

10) хәрби хезмәткә чакырылу яки аны алыштыручы альтернатив граждан хезмәтенә җибәрү;

11) «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләренә үтәмәгән очракта;

12) «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда каралган башка очракларда.

13) аның җирлек башлыгы, муниципаль район составындагы җирлекнең вәкилләкле органы депутаты буларак вәкаләтләрен туктату.».

2. Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлегенә Совет депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында карар вәкаләтләренә вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә, әгәр бу нигез Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлегенә Совет муниципаль берәмлекнең вәкилләкле органы сессияләре арасында барлыкка килсә - мондый нигез барлыкка килгән көннән өч айдан да соңга калмыйча кабул ителә.

3. Татарстан Республикасы Президенты депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәҗәгать иткән очракта, вәкаләтләренә вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көн булып әлеге гаризаның Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлегенә Советна керү көне санала.

4 статья. Депутат таныклыгы һәм күкрәк билгесе

1. Депутат Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлегенә Совет депутатының шәхесен һәм вәкаләтләрен раслаучы төп документ булган таныклыкка, шулай ук үз вәкаләтләре чоры дэвамьнда куллана торган күкрәк билгесенә ия.

2. Депутат таныклыгы һәм күкрәк билгесе турында нигезләмә, аларның тасвирламасы Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлегенә Совет тарафыннан раслана.

5 статья. Депутатның үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру шартлары

1. Депутат депутат эшчәнлеген азат ителмәгән нигездә башкара, депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт вазыйфаларын башкару белән бергә алып бара, Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлегенә устывы белән билгеләнгән очраклардан тыш.

6 статья. Депутат эшчәнлегенә формалары

1. Депутат эшчәнлегенә формалары булып тора:

- а) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы утырышларында катнашу;
- б) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы комиссияләре эшендә катнашу;
- в) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы карауга Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы карарлары проектларын кертү;
- г) депутат таләбе кертү;
- д) депутат мөрәҗәгатен юллау;
- е) дәүләт хакимияте органнарына, җирле үзидарә органнарына, иҗтимагый берләшмәләргә һәм аларның вазыйфаи затларына тәкъдимнәр кертү;
- ж) тиешле вазыйфаи затларга гражданныр хокукларын бозуны кичекмәстән кисәтү буенча чаралар күрүнә таләп итеп мөрәҗәгать итү;
- з) сайлаучылар белән эшләү;
- и) депутат берләшмәләре, фракцияләр һәм депутат төркемнәре эшендә катнашу;
- к) территориаль иҗтимагый үзидарә оешмаларында катнашу.

2. Депутат эшчәнлегә шулай ук федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясендә һәм законнарында, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге уставында, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы Реглементында, башка муниципаль актларда каралган башка рәвешләрдә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

7 статья. Депутатның Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы утырышында катнашуы

1. Депутат Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы утырышында шәхсән катнаша.
2. Депутат Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы утырышын үткөрү вакыты һәм урыны турында, карауга кертелә торган мәсьәләләр турында үз вакытында хәбәр итә, шулай ук әлегә мәсьәләләр буенча барлык кирәкле материалларны Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы Регламенты нигезендә ала.
Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы утырышында катнаша алмаганда депутат бу хакта алдан Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы Рәисенә хәбәр итә.
3. Депутат хокукы:
  - 1) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы комиссияәренә һәм тиешле вазыйфаларга сайларга һәм сайланырга;
  - 2) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы карау өчен мәсьәләләр тәкъдим итәргә;
  - 3) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы төзелә торган органнарны формалаштыру һәм Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы сайлый (билгеләнә, килештерелә торган) вазыйфаи затлар кандидатуралары буенча фикер белдерергә;
  - 4) хокукый инициативаны гамәлгә ашыру тәртибендә Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы хокукый актлары проектларын кертәргә;

- 5) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы көн тәртибенә, тикшерелә торган мәсьәләләргә карау тәртибе һәм асылы буенча тәкъдимнәр һәм искәртмәләр, карарлар проектларына һәм башка актларга төзәтмәләр кертергә;
- 6) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы утырышында чираттан тыш хисапны яки Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы күзәтчелегендәге теләсә кайсы органның яисә вазыйфаи затның мәгълүматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертергә;
- 7) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашырга;
- 8) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы утырышларында, аның фикеренчә, гражданның иҗтимагый әһәмияткә ия булган мәрәҗәгатьләрен игълан итәргә;
- 9) үз тәкъдимнәрен нигезләп һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясарга, белешмәләр һәм аңлатмалар бирергә;
- 10) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы утырышлары беркетмәләре эчтәлегенә белән танышырга.
4. Депутат тарафыннан Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы утырышында әйтелгән тәкъдимнәр һәм искәртмәләр Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы тиешле комиссия тарафыннан карала һәм тикшерелә.

8 статья. Депутатның Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы даими һәм вакытлы комиссияләре эшендә катнашуы

1. Депутат Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советыда үзе әгъза булган комиссияләре эшендә шәхсән катнаша, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр турында фикер алышуда һәм карарлар кабул итүдә катнаша.
2. Депутат үзе әгъза булмаган комиссияләре эшендә катнаша, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр турында фикер алышуда һәм киңәш бирү тавышы хокукы белән карарлар кабул итүдә катнаша ала.

9 статья. Депутатның Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен үтәүдә катнашуы

1. Депутат үз компетенциясе кысаларында Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен үтәргә тиеш.
2. Депутат Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы һәм аның комиссияләре кушуы буенча муниципаль берәмлек чикләрендә булган Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы органнары һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары, оештыру-хокукый рәвешләренә һәм милек рәвешләренә бәйсез рәвештә, оешмалар тарафыннан карарларның үтәлешен тикшерүдә катнаша.
3. Йөкләмәне үтәү нәтиҗәләре турында депутат Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы яисә аның комиссиясенә хәбәр итә

10 статья. Депутат таләбе

1. Депутат Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы утырышларында җирле үзидарә органнарына, җирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларына, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл

жирлеге Советы тарафыннан булдырылган яки төзелгән башка органнар житәкчеләренә, Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Октябрь авыл жирлеге Советы территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр житәкчеләренә, аларның компетенциясенә керә торган мәсьәләләр буенча, депутат таләбе белән мөрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат таләбе - депутат мөрәжәгате, ул Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Октябрь авыл жирлеге Советы карары белән депутат таләбе дип таныла. Депутат таләбе турында тәкъдим депутат яисә депутатлар төркеме тарафыннан язма рәвештә кертелә һәм Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Октябрь авыл жирлеге Советы утырышыда Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Октябрь авыл жирлеге Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә игълан ителә.

3. Депутат таләбе жибәрелгән жирле үзидарә органы житәкчесе, вазыйфаи зат, муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесе аңа 30 көннән дә соңга калмыйча яки Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Октябрь авыл жирлеге Советы тарафыннан билгеләнгән башка срокта язма формада җавап бирергә тиеш. Җавап депутат таләбе жибәрелгән орган житәкчесе, вазыйфаи зат, муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесе яисә аның вазыйфаларын вакытлыча башкаручы зат тарафыннан имзаланырга тиеш.

4. Таләпнең инициаторы таләптә куелган мәсьәләләрне карауда турыдан-туры катнаша ала. Таләпнең инициаторына аларны карау көне турында алдан, әмма мәсьәләне карау көненә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

5. Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Октябрь авыл жирлеге Советы жирле үзидарә органын, жирле үзидарә органының вазыйфаи затын, муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесен Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Октябрь авыл жирлеге Советы билгеләгән вакытка кабул ителгән карарның үтәлеше турында язма җавап бирүгә мәҗбүр итәргә хокуклы.

11 статья. Депутат мөрәжәгате

1. Депутат мөрәжәгате дип депутатның дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, күрсәтелгән органнарның вазыйфаи затларына, муниципаль предприятие һәм учреждение житәкчеләренә, муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан, оештыру-хокукий формаларына бәйсез рәвештә оешмаларга һәм иҗтимагый берләшмәләргә аларның компетенциясенә керүче мәсьәләләр буенча, депутат эшчәнлеге белән бәйле мәгълүмат һәм белешмәләр алу максатыннан, язмача мөрәжәгате санала.

2. Депутат мөрәжәгате депутат бланкында рәсмиләштерелә һәм депутат тарафыннан мөстәкыйль рәвештә жибәрелә.

3. Дәүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары, аларның оештыру-хокукий формаларына бәйсез рәвештә оешмалар һәм иҗтимагый берләшмәләр тарафыннан депутат мөрәжәгатьләрен карау гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм сроктарда гамәлгә ашырыла.

4. Депутат мөрәжәгатенә җавап мөрәжәгатьтә куелган сорауларның асылы буенча булырга һәм мөрәжәгать жибәрелгән вазыйфаи зат тарафыннан яисә моңа вәкаләтле зат тарафыннан имзаланган булырга тиеш.

12 статья. Депутатның сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат сайлау округы сайлаучылары, шулай ук предприятиеләр, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар коллективлары белән элемтədə тора.
2. Депутат сайлаучыларның мөрәжәгатьләрен карый, гражданнарны кабул итә, дәүләт хакимиятенә тиешле органнарына, жирле үзидарә органнарына һәм иҗтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кертә, шулай ук сайлаучыларны айга кимендә бер тапкыр кабул итә.
3. Депутат сайлаучыларга үз эшчәнлекләре турында алар белән очрашулар вакытында, шулай ук масса күләм мәгълүмат чаралары аша хәбәр итә.
4. Депутат сайлаучыларның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэмин итү буенча чаралар күрә:
алардан кәргән тәкъдимнәрен, шикәятьләрен карый, үз вәкаләтләре чикләрендә аларда булган мәсьәләләрен дәрәҗә хәл итүгә ярдәм итә;
гражданнарны кабул итә;
жәмәгатьчелек фикерен өйрәнә һәм кирәк булганда тиешле дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына тәкъдимнәр кертә.
5. Депутатларның сайлаучылар белән очрашулары махсус билгеләнгән урыннарда, биналарда, ишегалды территорияләрендә үткәрелә, аларның исемлегенә һәм тәртибенә муниципаль норматив хокукый актта билгеләнгән.
Депутатның сайлаучылар белән очрашулары Россия Федерациясенә жыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турындагы законнары нигезендә үткәрелә.

13 статья. Депутатның депутат берләшмәләре эшендә катнашуы

1. Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлегенә Советы депутаты депутат фракциясе яки карала торган мәсьәләләр буенча уртақ эшчәнлек һәм позицияне белдерү өчен төзелә торган төркем составына керергә хокуклы.
2. Фракцияләр һәм башка депутат берләшмәләрен төзү, төркөп һәм аларның эшчәнлегенә тәртибенә Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлегенә Советы регламенты белән билгеләнә.

14 статья. Депутатның жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлегенә Советы, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуны тәэмин итә торган бөтен хокукка ия.
2. Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлегенә Советы депутатының аның сайлау округында башкарылган эше, Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлегенә Советы, аның органнарының карарлары һәм күрсәтмәләрен үтәве турындагы мәгълүматын тыңларга хокуклы.
3. Жирле үзидарә органнары һәм аның вазыйфаи затлары депутатка аның эшендә кирәкле ярдәм күрсәтәләр, депутатка жирле үзидарә органнары эшчәнлегенә, икътисади һәм социаль үсеш программаларын үтәүгә барышы, депутатның тәнкыйди кисәтүләре һәм тәкъдимнәре буенча кабул ителгән чаралар турында мәгълүмат бирәләр, депутатка законнары, муниципаль берәмлекләренә вәкиллеке органнары эш тәҗрибәсен, жәмәгатьчелек фикерен өйрәнүгә ярдәм итәләр.

15 статья. Депутатның вазыйфаи затлар тарафыннан кабул ителүгә хокукы

Депутат үз эшчәнлеге мәсьәләләре буенча Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь асыл жирлеге жирле үзидарә органнарының, предприятиеләрнең, оешмаларның, муниципаль милек рәвешендәге учреждениеләрнең вазыйфаи затлары тарафыннан чираттан тыш кабул ителү хокукыннан файдалана.

16 статья. Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокукы

Депутат жирле үзидарә органнарыннан, муниципаль оешмалардан һәм аларның вазыйфаи затларыннан депутат эшчәнлеге белән бәйле, закон тарафыннан сер буларак сакланмый торган мәгълүмат алу хокукына ия.

17 статья. Депутат бурычлары

1. Депутат бурычлы:

- 1) үз эшчәнлеген гамәлгә ашырганда Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнары, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, жирлек уставын, башка муниципаль хокукый актларны үтәү;
  - 2) гражданның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәэмин итү;
  - 3) даими нигездә, кимендә айга бер тапкыр, сайлаучыларны кабул итү;
  - 4) гражданның, аларның оештыру-хокукый формасына карамастан оешмаларның, ижтимагый берләшмәләрен, дөүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының мөрәҗәгатьләрен үз вакытында карау һәм аларга үз компетенциясе чикләрендә җавап бирү;
  - 5) сайлаучылар алдында очрашуларда елга бер тапкырдан да ким булмаган санда хисап тоту;
  - 6) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләргә үтәү;
  - 7) «Коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләргә, тыюларны үтәргә, бурычларны үтәү;
  - 8) эхлак һәм депутат этикасы нормаларын үтәү;
  - 9) дөүләт серен һәм закон тарафыннан саклана торган башка серләргә саклау, шулай ук гражданның шәхси тормышына, намусына һәм абруена кагылышлы, депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыру белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган белешмәләргә таратмау;
  - 10) ел саен хисап финанс елыннан соң килүче елның 30 апреленнән дә соңга калмыйча үзенең керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләргә турында белешмәләр, шулай ук гамәлдәге законнар нигезендә үз хатынының (иренең) һәм балигы булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләргә турында белешмәләр тапшыру.
2. Депутат үзенә федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, жирлек Уставы һәм башка муниципаль хокукый актлар белән йөкләнгән башка бурычларны башкара.

18 статья. Депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләр

1. Үз вәкаләтләрен даими нигездә башкаручы депутат хокукы түгел:

- 1) шәхсэн яки ышанычлы затлар аша эшмәкәрлек эшчәнлеге белән шөгыйльләнергә;
- 2) коммерция яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә катнашырга, түбәндәге очраклардан тыш:

а) сәяси партия, һөнәр берлеге органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашу, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез милек милекчеләре ширкәтенең гомуми жыелышында (конференция) түләүсез нигездә катнашу;

б) Татарстан Республикасы Законнда билгеләнгән төрлүдә Татарстан Республикасы Президентына алдан хәбәр итү төртибендә түләүсез нигездә коммерцияле булмаган оешма белән (сәяси партия идарәсендә, һөнәр берлеге органында, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органында, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез милек милекчеләр ширкәтенең гомуми жыелышында яки съездда (конференция) катнашудан тыш) идарә итүдә катнашу;

в) муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләр Советы Ассоциациясенә, муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләренә, шулай ук аларның идарә органнарында тәкъдим итү;

г) идарә органнарында һәм гамәлгә куючысы (акционеры) муниципаль берәмлек булган оешманың ревизия комиссиясе алдында түләүсез нигездә муниципаль берәмлек исеменнән оешманы гамәлгә куючы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру төртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү төртибен билгели торган муниципаль хокукий актлар нигезендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен яклау;

д) федераль законнарда каралган башка очраклар;

3) мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнәргә. Шулай ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек, әгәр Россия Федерациясенәң халыкара килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса, бары тик чит ил дөүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданныгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финансланырга тиеш түгел;

4) Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган идарә органнары, попечительләр яки күзәтчелек советлары һәм аларның Россия Федерациясе территориясендә эшләүче структур бүлекчеләре составына керергә.

2. Даими нигездә вәкаләтләр башкаручы депутат граждан административ яки жинаять эше буенча яки административ хокук бозу турында эш буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллеке очракларыннан тыш) буларак катнаша алмый.

19 статья. Депутат этикасы

1. Депутат закон, этика һәм әхлак нормаларын да катгый үтәргә тиеш, шулай икән:

1) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл жирлеге Советы утырышларда билгеләнгән дисциплина һәм регламентны үтәргә;

2) депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйлә рәвештә мөнәсәбәтләргә керә торган башка депутатлар, вазыйфаи затлар һәм гражданнырга карата түземлек һәм хөрмәт күрсәтергә;

3) депутат вәкаләтләрен үтәү белән бәйлә рәвештә аңа билгеле булган мөгалүматларны депутат эшчәнлегенә белән бәйлә булмаган максатларда кулланмаса һәм таратмаса, әгәр бу мөгалүматлар дөүләт, хезмәт, коммерция серен, шәхси яки закон тарафыннан саклана торган башка серне тәшкит итсәләр;

4) жирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелырга һәм шәхсэн яки аның якыннарына кагылышлы мәсьәләләренә хәл иткәндә жирле үзидарә органнары, оешмалар

эшчәнлегенә, вазыйфаи затларга, муниципаль хезмәткәрләргә һәм гражданнарга йогынты ясау өчен депутат статусыннан файдаланмаса;

5) депутат вазыйфаларын объектив башкаруда шик тудырырлык гамәлләр, гаризалар, эшләр, шулай ук аның абруена яисә Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советына зыян китерә торган конфликтлы ситуацияләрдән тыелырга;

6) вазыйфаларны үтәгәндә мәнфәгатьләр конфликтына китерә яки китерә ала торган шәхси кызыксынучанлык туганда, бу хакта муниципаль берәмлекнең вәкилләклә органы карары белән расланган тәртиптә Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советына хәбәр итәргә һәм аның мәнфәгатьләр конфликтын булдырмауга юнәлтелгән карарларын үтәргә;

7) Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы билгеләнгән гавами чыгыш ясау кагыйдәләрен үтәргә.

2. Депутат этикасы бозылган очракта депутатның үз-үзен тотышы турындагы мәсьәлә Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы кушуы буенча тиешле комиссия тарафыннан карала.

20 статья. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыру гарантияләре

1. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруның матди һәм башка гарантияләре законнар, Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге уставы, Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге Советы муниципаль норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

2. Депутат хокукларының гарантияләре, аларны җинаять яки административ җаваплылыкка тарту, тоткарлау, арест, тентү, сорау алу, аларга карата башка җинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылу очракларында, шулай ук аларның торак һәм (яки) хезмәт урынын, аларның багажын, шәхси һәм хезмәт транспорт чараларын, алар тарафыннан кулланыла торган элемент чараларын тикшергәндә, федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат әйтелгән фикере, тавыш биргәндә белдерелгән позициясе өчен һәм аның статусына туры килә торган башка гамәлләре өчен җинаять яки административ җаваплылыкка тартыла алмый, шул исәптән аның вәкаләтләре вакыты чыккач та. Әлеге нигезләмә депутат тарафыннан халык алдында мыскыл итү, яла ягу яки федераль закон белән каралган башка хокук бозу очракларына кагылмый.